

Plan upravljanja istraživačkim podacima

Bronić, Mihaela

Data management plan / Plan upravljanja istraživačkim podacima

Publication year / Godina izdavanja: **2024**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:242:935835>

Rights / Prava: [Attribution 4.0 International](#)/[Imenovanje 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-10-06**

Repository / Repozitorij:

[Institute of Public Finance Repository](#)

Plan upravljanja istraživačkim podacima

(za upravljanje istraživačkim podacima koji će nastati u razdoblju od 3.7.2022.-2.1.2024.)

Verzija 2 (ažurirano 26.1.2024.)

Opće informacije		
	Ime i prezime predlagatelja	Mihaela Bronić
	Matična organizacija	Institut za javne financije
	Naziv projekta	Isplati li se transparentnost? Politički i socioekonomski učinci transparentnosti proračuna lokalnih jedinica u Hrvatskoj (IMPACTBT)
	Upravitelj podacima	Mihaela Bronić, mihaela.bronic@ijf.hr
1.	Prikupljanje podataka i dokumentacija	
	Koje ćete podatke prikupljati, obrađivati, stvarati ili se ponovno njima koristiti? (navedite format, vrstu i opseg podataka)	<p>Institut za javne financije već dugi niz godina analizira proračunsku transparentnost svih lokalnih jedinica u RH (županija, gradova i općina). Proračunska transparentnost lokalnih jedinica podrazumijeva uvid u potpune, točne, pravovremene i razumljive proračunske informacije objavljene na mrežnim stranicama županija, gradova i općina. U ovom istraživanju proračunska transparentnost mjeri se brojem ključnih proračunskih dokumenata objavljenih na mrežnim stranicama lokalnih jedinica.</p> <p>Tijekom projekta IMPACTBT generirati ćemo dva tipa podataka:</p> <ol style="list-style-type: none">1. OLBI (eng. <i>Open Local Budget Index</i>) je godišnji kvantitativni indeks otvorenosti lokalnih proračuna kojim od 2013. svake godine provjeravamo je li pet ključnih proračunskih dokumenata (izvještaj o godišnjem izvršenju proračuna, izvještaj o polugodišnjem izvršenju proračuna, prijedlog proračuna, izglasani proračun i proračunski vodič za građane) dostupno na mrežnim stranicama svake od 576 lokalnih jedinica RH (20 županija, 128 grada, 428 općina). OLBI računamo za svaku lokalnu jedinicu zasebno, s time da na godišnjoj razini može iznositi od 0 do 5 s obzirom na broj dostupnih proračunskih dokumenata na mrežnim stranicama pojedine lokalne jedinice. Pravila istraživanja podrobno su opisana u Ott, Katarina; Bronić, Mihaela;

	<p>Petrušić, Miroslav; Stanić, Branko; Prijaković, Simona; Proračunska transparentnost županija, gradova i općina: studeni 2019. – travanj 2020. // Newsletter: povremeno glasilo Instituta za javne financije, 22 (2020), 119; 1-13.</p> <p>2. OLBI+ je godišnji kvalitativni indeks otvorenosti lokalnih proračuna koji od 2019. na godišnjoj razini mjeri najznačajnije kvalitativne pokazatelje iz pet ključnih proračunskih dokumenata koje obuhvaća OLBI. Razlog mjerenja samo najznačajnijih pokazatelja kvalitete su vremenska, ljudska i financijska ograničenja malog istraživačkog tima suočenog s ogromnim zadatkom pretraživanja i analize svih ovih dokumenata na 576 mrežnih stranica županija, gradova i općina. OLBI+ na godišnjoj razini može iznositi od 0 do 100 te se izračunava zasebno za svaku od 576 lokalnih jedinica RH. Odnosi se na kvalitetu i sadržaj dostupnih pet ključnih proračunskih dokumenata koje tražimo u sklopu OLBI-ja. Kvaliteta i sadržaj se istražuju pomoću 54 pokazatelja.</p> <p>Detaljan opis 54 pokazatelja i metodologija izračuna dostupni su u radu Bronić, Mihaela; Stanić, Branko; Opačak, Marija; Fiskalni i administrativni kapacitet i proračunska transparentnost općina i gradova u Republici Hrvatskoj // Prilika ili prijetnja? Reforma lokalne i regionalne samouprave u Hrvatskoj / Jurlina Alibegović, Dubravka ; Markić Boban, Aleksandra ; Fiesinger, Klaus (ur.). Zagreb: Hanns-Seidel-Stiftung ; Ekonomski institut, Zagreb, (2022), 181-200.</p> <p>Svaki ciklus istraživanja proračunske transparentnosti svih lokalnih jedinica u RH traje jednu godinu i odvija se u tri faze istraživanja.</p> <p>Prva faza traje tijekom studenog i prosinca, kada se za svaku lokalnu jedinicu na njihovim mrežnim stranicama traži dostupnost i sadržaj dva proračunska dokumenta: godišnji i polugodišnji izvještaj o izvršenju proračuna. Primjerice tijekom studenog i prosinca 2022. provjeravat ćemo dostupnost i sadržaj godišnjeg izvještaja o izvršenju za 2021. i polugodišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna za 2022.</p> <p>Druga faza traje od veljače do travnja, kada se za svaku lokalnu jedinicu povjerava dostupnost i sadržaj tri proračunska dokumenta: prijedloga proračuna, izglasanog proračuna i proračunskog vodiča za građane. Primjerice od veljače do travnja 2023., provjeravat ćemo dostupnost i sadržaj prijedloga proračuna za 2023., izglasanog proračuna za 2023. i proračunskog vodiča za građane za 2023.</p> <p>Treća faza traje od travnja do listopada, kada se obrađuju podatci i izračunavaju OLBI i OLBI+ za svaku jedincu.</p> <p>Svi podaci pohraniti će se u digitalnom tabličnom obliku u Excel datoteci. Tijekom prikupljanja podaci će se nalaziti u više Excel dokumenta koji se kasnije obraditi i spojiti u novu Excel datoteku za daljnju uporabu.</p>
--	--

		Arhiva za OLBI postoji za 10 godina, dok za OLBI+ postoji za 3 godine. Planiramo prikupljati navedene podatke za još dva ciklusa istraživanja. Procjenjujemo da će nam ukupno biti potrebno 1GB prostora.
	Kako će se podaci prikupljati, obrađivati ili stvarati? (ukratko navedite metodologiju i procese osiguranja kvalitete te načine organiziranja podataka)	<p>Jedan ciklus istraživanja traje jednu godinu i odvija se u tri faze.</p> <p>Podaci se svake godine prikupljaju u prve dvije faze istraživanja, kako je objašnjeno u prethodnom pitanju. Svi podaci tijekom prikupljanja u prvoj i drugoj fazi istraživanja spremaju se u Excel datoteku pod imenom <i>Pretraživanje_datum</i>.</p> <p>Provest će se ručna usporedba vrijednosti u datoteci sa sirovim podacima za 50 nasumično odabranih jedinica.</p> <p>U trećoj fazi istraživanja obavlja se obrada podataka u Excelu gdje se za svaku lokalnu jedinicu izračunava OLBI i OLBI+. Metodologija izračuna OLBI i OLBI+ objašnjena je u prethodnom pitanju. Nakon obrade, podaci se spremaju u Excel datoteku pod nazivom <i>OLBI_datum</i>.</p> <p>Valja napomenuti da se tijekom obrade podataka provodi još jedna kontrola prikupljenih podataka, a za lokalne jedinice koje nisu objavile određeni proračunski dokument radi se i print screen mrežnih stranica (naslovnice, proračunskog menija, menija dokumenti, sjednice, savjetovanja s javnošću i sl.). Print screenovi se također čuvaju.</p>
	Koju ćete dokumentaciju i metapodatke ustupiti osim podataka? (navedite koje su informacije potrebne korisnicima kako bi mogli čitati i interpretirati podatke u budućnosti te koji će se standardi koristiti pri tumačenju podataka)	<p>Nakon svakog ciklusa prikupljenih i obrađenih podataka, rezultati OLBI-ja objavljuju se u Osvrtima Instituta za javne financije (ranijih godina Newsletter Instituta za javne financije) uz koji se prilaže Excel datoteka i interaktivna karta. Osvrt objavljen 2022. (https://repozitorij.ijf.hr/islandora/object/ijf%3A705) odnosi se na podatke prikupljene u razdoblju studeni-prosinac 2021. i veljača-travanj 2022.</p> <p>OLBI za svaku pojedinu lokalnu jedinicu za prethodne cikluse istraživanja dostupan je u Excel datoteci u newsletterima Instituta za javne financije 81, 87, 97, 107, 112, 115, 117, 119 te osvrtima Instituta za javne financije 119 i 126.</p> <p>Za svaki ciklus istraživanja dostupna je i interaktivna karta koja sadrži sve godišnje podatke za prethodne cikluse: iznos OLBI-ja, prihode, rashode, dug, suficit/deficit - ukupni iznos te po stanovniku za svaku lokalnu jedinicu. Za navedenu kartu postoji Excel tablica <i>IJF_Collection_godina</i> u kojoj je sve navedeno posloženo za sve lokalne jedinice u .xlsx. Izrađena je i kodna knjiga s opisom varijabli i oznaka vrijednosti.</p> <p>Podaci o OLBI+ za svaku lokalnu jedinicu zasebno do sada nisu korišteni u radovima. Dilema oko javne objave ovih podataka nastala je kada nas je jedna lokalna jedinica sudski tužila zbog toga što smo objavili njen OLBI. Ta lokalna jedinica je tvrdila da smo mi pogriješili i da su oni na svojim mrežnim stranicama imali objavljene neke proračunske dokumente za koje smo mi tvrdili da ih nisu imali objavljene. Iako je na kraju ta lokalna jedinica povukla svoju tužbu, jer nije bila osnovana, mi smo se dvije godine bavili tom</p>

		<p>tužbom i brinuli zbog te tužbe. Očito je da su podaci o transparentnosti proračuna lokalnih jedinica za neke lokalne jedinice toliko osjetljiva tema da su spremni tužiti istraživače.</p> <p>OLBI+ je nemoguće više puta provjeriti i raditi printscreenove za sve pokazatelje koji nisu objavljeni, kao što to radimo za OLBI, jer OLBI+ sadrži 54 pokazatelja za 576 lokalnih jedinica. Budući da ne možemo biti 100% sigurni da u OLBI+ nema greške, kao što smo apsolutno sigurni kad je riječ o OLBI-ju i budući da ne želimo riskirati da nas nakon javne objave OLBI+ netko opet tuži, pojedinačne podatke o OLBI+ za svaku lokalnu jedinicu ne namjeravamo uopće koristiti, osim eventualno, anonimizirano i zbirno. Stoga razmišljamo da OLBI+ podaci budu dostupni samo na zahtjev. Prije preuzimanja podataka u tom slučaju bilo bi se potrebno obvezati podatke koristiti samo za dozvoljene svrhe.</p>
2.	Pravna i sigurnosna pitanja	
	<p>Jeste li ograničeni sporazumom o povjerljivosti? Imate li potrebna dopuštenja za prikupljanje, obradu, čuvanje i dijeljenje podataka? Jesu li osobe čiji se podaci pohranjuju informirani o tome i jesu li dali privolu? Kojim ćete se metodama koristiti u svrhu zaštite osjetljivih podataka (GDPR - posebne kategorije osobnih podataka)?</p>	<p>Pri izvedbi ovog projekta neće se kršiti etička načela.</p> <p>Navedenih 5 proračunskih dokumenata lokalne jedinice RH trebaju javno objaviti na vlastitim mrežnim stranicama.</p> <p>Prema Zakonu o pravu na pristup informacijama (čl. 10.), tijela javne vlasti obvezna su na mrežnim stranicama na lako pretraživ način i u strojno čitljivom obliku, između ostaloga, objavljivati i godišnje planove, izvješća o radu, financijska izvješća i druge odgovarajuće dokumente koji se odnose na područje njihova rada, te podatke o izvoru financiranja, proračun, financijski plan ili drugi odgovarajući dokument kojim se utvrđuju njihovi prihodi i rashodi, kao i podatke i izvješća o izvršenju proračuna, financijskog plana ili drugog odgovarajućeg dokumenta.</p> <p>Stari Zakon o proračunu (čl. 12.) propisuje da regionalne/lokalne jedinice moraju u službenom glasilu objaviti: proračun i projekcije proračuna, odluku o privremenom financiranju, izmjene i dopune proračuna te opći i posebni dio godišnjeg i polugodišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna. Nadalje, isti članak propisuje da se godišnji i polugodišnji izvještaji o izvršenju proračuna te godišnji financijski izvještaji objavljuju i na mrežnim stranicama regionalnih/lokalnih jedinica. Prema novom Zakonu o proračunu (čl. 144), koji je stupio na snagu 1.1.2022., proračun i izmjene i dopune proračuna, odluka o privremenom financiranju te polugodišnji i godišnji izvještaj o izvršenju proračuna moraju se objaviti na mrežnim stranicama regionalnih/lokalnih jedinica, jednako kao i vodiči za građane o proračunu, izmjenama i dopunama proračuna te o polugodišnjem i godišnjem izvještaju o izvršenju proračuna. Ta će se zakonska izmjena odraziti na idući ciklus ovog istraživanja u kojem će se zakonski obveznim za</p>

		<p>objavu na mrežnim stranicama lokalnih/regionalnih jedinica smatrati: izvještaji o godišnjem i polugodišnjem izvršenju proračuna, izglasani proračun i proračunski vodič za građane.</p> <p>Ministarstvo financija od 2013. preporučuje regionalnim/lokalnim jedinicama da na mrežnim stranicama objavljuju prijedlog proračuna (kad ga izvršna vlast šalje predstavničkoj, do 15. studenog tekuće godine), izglasani proračun (kad ga predstavničko tijelo izglasa, do kraja tekuće godine), prijedlog godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna (kad ga izvršna vlast šalje predstavničkoj, do 1. lipnja tekuće godine), prijedlog polugodišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna kad ga izvršna vlast šalje predstavničkoj (do 15. rujna tekuće godine), a vodiče za građane uz prijedlog proračuna mogu tiskati i/ili objavljivati na mrežnim stranicama (do 15. studenog tekuće godine). Također im preporučuje, da sve materijale vezane uz proračun i njegove izmjene objavljuju u Wordu i Excelu, a nudi im i jedinstveni format vodiča za građane, uz proračune regionalnih/lokalnih jedinica.</p> <p>Vlada Uredbom o sastavljanju i predaji Izjave o fiskalnoj odgovornosti i izvještaja o primjeni fiskalnih pravila iz listopada 2019. postavlja regionalnim/lokalnim jedinicama dodatne zahtjeve za poboljšanje proračunske transparentnosti. Naime, u Upitniku o fiskalnoj odgovornosti, regionalne/lokalne jedinice moraju odgovoriti objavljuju li na svojim mrežnim stranicama izglasani proračun, izvještaj o polugodišnjem i godišnjem izvršenju proračuna, te proračunski vodič za građane.</p>
	<p>Kako će se regulirati pristup podacima i njihova sigurnost? Koji su potencijalni rizici koje treba uzeti u obzir? Kako ćete osigurati sigurnost pohrane osjetljivih podataka?</p>	<p>Podaci će se obrađivati i njima upravljati u zaštićenom nemrežnom okruženju koristeći se virtualnom desktop tehnologijom. Podaci su pohranjeni na računalu kod svakog istraživača koji je sudjelovao u pretraživanju mrežnih stranica. Također, za svaki ciklus svi prikupljeni i obrađeni podaci objavljeni su i pohranjeni u DABRU, na serveru Instituta za javne financije, kao i u cloudu CDU-a. Uz sve navedeno, svake godine se organizira objava konačnih rezultata za OLBI na mrežnoj stranici Instituta za javne financije.</p> <p>Ne radimo s osobnim podacima.</p>
	<p>Kako ćete upravljati zaštitom autorskih prava i intelektualnog vlasništva? Tko će biti vlasnik podataka? Koje će se licencije primjenjivati na podatke? Koja će se ograničenja primjenjivati na ponovnu uporabu osobnih podataka?</p>	<p>Podaci su vlasništvo Instituta za javne financije, prikupljeni uz financiranje Hrvatske zaklade za znanost. OLBI podaci dostupni na webu ne trebaju dozvolu za korištenje.</p> <p>Ne radimo s osobnim podacima, pa dio o ograničenjima na ponovnu uporabu osobnih podataka nije primjenjiv.</p>

3. Pohrana i čuvanje podataka		
	Kako će podaci biti pohranjeni i kako će biti napravljena sigurnosna kopija podataka (backup) tijekom istraživanja? Koji su kapaciteti čuvanja podataka kojim raspolazete? Kojim se procedurama koristite za sigurnosnu kopiju (backup)?	Svi prikupljeni podaci objavljeni i pohranjeni u DABRU, na serveru Instituta za javne financije, kao i u cloudu CDU-a. Imamo ručnu izradu sigurnosnih kopija nakon svake faze istraživanja i tako za svaki ciklus istraživanja.
	Koji je vaš plan čuvanja podataka? U kojim će se formatima čuvati?	Podaci su u Excel formatu te se planira objava, čuvanje i pohrana prikupljenih i obrađenih podataka u DABRU, na serveru Instituta za javne financije kao i u cloudu CDU-a
4. Dijeljenje i ponovna uporaba podataka		
	Kako i gdje će se podaci dijeliti? Na kojem repozitoriju planirate dijeliti podatke? Kako će potencijalni korisnici doznati za podatke?	Svi prikupljeni podaci za OLBI dostupni su na mrežnoj stranici Instituta za javne financije http://www.ijf.hr/ . Detaljniji podaci za OLBI biti će trajno dostupni u repozitoriju DABAR, do kojeg će se moći pristupiti izravno sa službene mrežne stranice Instituta za javne financije.
	Ako postoje podaci koji se ne smiju dijeliti (prijavitelji vezani zakonskim, etičkim, autorskim pravila, povjerljivošću i sl.), pojasnite razloge ograničenja.	OLBI podaci nemaju nikakvih ograničenja.
	Potvrdite da ćete se koristiti digitalnim repozitorijem koji je u skladu s načelima FAIR-a.	Za objavu OLBI podataka koristiti ćemo se repozitorijom koji je u skladu s FAIR načelima.
	Potvrdite da ćete se koristiti digitalnim repozitorijem koji održava neprofitna organizacija (ako ne, objasnite zašto ne možete dijeliti podatke na digitalnom repozitoriju koji nije komercijalan).	Potvrđujemo da ćemo se za objavu OLBI podataka koristiti digitalnim repozitorijem koji održava neprofitna organizacija (DABAR).

Ref:

[1] Celjak, D., Dorotić Malič, I., Matijević, M., Poljak, Lj., Posavec K. i Turk, I.: „Istraživački podaci - što s njima?“ [Istraživački podaci - što s njima? : priručnik o upravljanju istraživačkim podacima | Digitalni repozitorij Srca \(unizg.hr\)](#)